

ת"פ 44331/11/14 - מדינת ישראל נגד טמפו משקאות בע"מ

בית דין אזורי לעבודה בתל אביב - יפו

ת"פ 44331-11-14 מדינת ישראל נ' טמפו משקאות בע"מ
בפני כבוד השופטת דגית ויסמן

בעניין: מדינת ישראל

המאשימה

נגד

טמפו משקאות בע"מ

הנאשמת

הכרעת דין

1. בהליך זה נדון אישום העוסק בהפרה לכאורה של חובות הנאשמת על פי סעיף 225 לפקודת הבטיחות בעבודה [נוסח משולב], תש"ל - 1970 ותקנות 7 ו - 16(א) לתקנות הבטיחות בעבודה (עבודה על גגות שבירים או תלולים), תשמ"ו - 1986 (להלן ובהתאמה - הפקודה, התקנות).

כמצוות הדין, בפתח הכרעת הדין אציין כי החלטתי לזכות את הנאשמת מהאישומים המיוחסים לה.

2. על פי המתואר בכתב האישום, על גג בטון של מפעלה של הנאשמת, בעיר נתניה, בוצעה ביום 13.10.10 עבודה שהוזמנה על ידי מקבלן בשם "המקים אשדוד חי בע"מ". במהלך ביצוע העבודה, אחד מעובדי הקבלן עלה על גג שביר משופע, שבמרכזו חלונות אור עשויים פלסטיק, ואשר נמצא סמוך לגג הבטון השטוח. העובד נפל מהגג מגובה של כ - 5 מטרים, על רצפת אולם הייצור ונחבל בראשו.

3. בסיום שמיעת עדויות התביעה, טענה הנאשמת טענת "אין להשיב לאשמה".

טרם שאדרש לטיעוני הנאשמת, ראוי שיעמדו בפנינו הוראות הדין נשוא ההליך.

בסעיף 225 לפקודה נקבע -

"בכפוף לנאמר להלן בפקודה זו, העובר עבירה לפי פקודה זו שלא נקבע לה עונש במפורש, דינו - מאסר ששה חדשים או קנס 10,000 שקלים, ומאסר נוסף ארבעה עשר ימים או קנס נוסף 600 שקלים לכל יום שבו נמשכת העבירה, ובעבירה שהיתה עשויה לגרום מוות או חבלת גוף, דינו - מאסר שנה או קנס 20,000 שקלים, ומאסר נוסף ארבעה עשר ימים או קנס נוסף 600 שקלים לכל יום שבו נמשכת העבירה; אין בהוראות סעיף זה כדי לגרוע מאחריות לפי דין אחר."

בתקנות נקבעו ההוראות הבאות -

"שילוט"

7. במקומות הגישה והעליה לגג שביר יוצגו שלטי אזהרה עליהם יכתב באופן ברור לעין "זהירות, גג שביר".

קיום ההוראות במפעל

16. (א) תופש מפעל חייב למלא אחר הוראות תקנות אלה זולת אם החובה מוטלת במפורש על אחר.

(ב) התקשר תופש מפעל לשם ביצוע עבודה כלשהי על גג שביר או תלול, או עבודה אחרת כלשהי המחייבת דריכה או הימצאות עליו, התקשרות חוזית עם קבלן מומחה לביצוע העבודה, חייב הקבלן למלא אחרי הוראות תקנות אלה, זולת אם החובה מוטלת במפורש על העובד מטעמו."

מלבד הוראות אלה, רלוונטית לענייננו גם הוראת תקנה 2 לתקנות, המורה כך -

"תחולה ופטור"

2. (א) תקנות אלה יחולו לגבי כל מקום שבו מתבצעת עבודה על גג שביר או תלול, או בקשר אליו, לרבות מעבר עליו.

(ב) מפקח עבודה רשאי לפטור עבודה על גג שביר פלוני מקיום הוראות תקנות אלה, כולן או מקצתן, אם הוכח להנחת דעתו שהחומר שבו סוכך הגג והידוע כשביר, עבר תהליך חיזוק תוך כדי ייצורו עד כדי היותו מסוגל לשאת בבטחה את העובדים והחומר שיועמסו עליו, או שננקטו לגביו אמצעים נאותים אחרים להשגת אותה מטרה."

4. טיעונה של הנאשמת נחלק לשניים.

נטען כי התקנות אינן חלות על הנאשמת ולחילופין נקבע כי גם אם הן חלות, חובת השילוט רובצת על שכמו של הקבלן ולא על כתפי הנאשמת, שהיא תופשת המפעל.

בנוגע לחלק הראשון של הטיעון, הנאשמת הפנתה להוראת תקנה 2 לתקנות לפיה התקנות יחולו על כל מקום שבו מתבצעת עבודה על גג שביר או תלול, בעוד שעל פי העדויות שנשמעו העבודות בוצעו על גג הבטון שאינו גג שביר או תלול ואילו העובד שנפגע, נפל מגג סמוך, עשוי מחומר אחר ושעליו לא בוצעו העבודות.

הנאשמת הפנתה לכך שכל עדי התביעה, למעט העד האחרון, העידו שהעבודות בוצעו על גג הבטון ושהגג ממנו העובד שנפגע נפל, לא היה קשור לעבודות אלה.

משכך, הגג שממנו העובד נפל, אינו הגג שעליו בוצעו העבודות, הן לא בוצעו בקשר אליו או במעבר אליו וממילא העבודות שבוצעו, לא בוצעו על גג שביר או תלול.

על פי הטיעון החלופי, גם אם התקנות חלות, אזי על פי הוראת תקנה 16(א), לא מוטלת על הנאשמת אחריות פלילית, כיוון שהחובה לשילוט מוטלת במפורש על הקבלן, על פי הוראת תקנה 16(ב).

5. לטענת המאשימה, בשלב זה עדיין קיימת מחלוקת עובדתית העולה מהעדויות שנשמעו ועל כן אין מקום לזכות את הנאשמת, טרם שנשמעו כלל העדויות והוצגו כלל הראיות. אשר לטיעון המשפטי, נטען כי פרשנות הנאשמת מביאה לאבסורד, כיוון שעל פי הפרשנות המוצעת על ידה, התקנות כלל אינן חלות עליה, למרות שהיא תופשת המקום בו אירעה התאונה. ביחס לטיעון החלופי, נטען כי האחריות המוטלת בתקנות על הקבלן היא בנוסף לאחריות המוטלת על תופש המפעל ובשום מקום לא נקבע פטור לתופש המפעל.

6. כאמור בפתח הדברים, מצאתי כי יש לזכות את הנאשמת. למסקנה זו הגעתי לאחר ששקלתי את הוראות הדין ביחס לזיכוי לפי סעיף 158 לחוק סדר הדין הפלילי [נוסח משולב] תשמ"ב - 1982 בו נקבע -

"נסתיימה פרשת התביעה ולא הוכחה האשמה אף לכאורה, יזכה בית המשפט את הנאשם - בין על פי טענת הנאשם ובין מיוזמתו - לאחר שנתן לתובע להשמיע את דברו בעניין...".

על פי ההלכה הפסוקה, "בית המשפט לא יטה אוזן קשבת לטענה שלפיה אין להשיב לאשמה אם הובאו ראיות בסיסיות, אם כי דלות, להוכחת יסודותיה של העבירה שפרטיה הובאו בכתב האישום". (ע"פ 732/76 **מדינת ישראל נ' כחלון**, פ"ד לב (1) 170 (1977); ע"פ 141/84 **מדינת ישראל נ' טובול**, פ"ד לט (3) 606,596 (1985)).

על יסוד פסיקה זו, בבוא בית הדין לבחון אם יש לזכות את הנאשמים בטרם הציגו את ראיותיהם, נבחנת השאלה

האם הציגה התביעה מערכת ראיות ראשונית, בסיסית, להוכחת אשמת הנאשם. כאשר אין בראיות התביעה כדי לבסס הרשעה, אפילו יינתן בהן מלוא האמון ויוענק להן מלוא המשקל הראייתי, אין לדרוש מהנאשם להתגונן, ויש לזכותו בשלב זה (ר' גם יעקב קדמי, **על סדר הדין בפלילים**, תשס"ט - 2009, חלק שני, כרך א', 1446).

7. אשר לטיעון העיקרי, לפיו התקנות כלל אינן חלות עליה (כיוון שהעבודות המוזכרות באישום לא בוצעו על גג שביר או תלול), אציין כי למרות שכל העדים למעט אחד העידו באופן חד משמעי שאכן כך היה הדבר, דווקא עדותו של העד האחרון, מר רפאל דז'בדוב, העלתה ספק לגבי השאלה היכן בדיוק בוצעו העבודות, מה היה המרחק בין גג הבטון ובין הגג המשופע שממנו העובד נפל ואם אכן לשם ביצוע העבודות על גג הבטון, היה צורך או שניתן היה להבין שהיה צורך לעלות גם על הגג המשופע.

עניין זה, המעורר אי בהירות עובדתית, אם היה עומד לבדו, היה מביא לכך שטענות הנאשמת היו נדחות, באשר על פי הדין, בשלב ההכרעה בטענת "אין להשיב לאשמה" בית המשפט לא נדרש להכרעות עובדתיות או לקביעות בדבר העדפת עדות כזו על פני אחרת.

8. עם זאת, יש לקבל את הטיעון החלופי של הנאשמת, לפיו לא מוטלת עליה אחריות לשילוט על פי התקנות, מקום בו החובה מוטלת במפורש על אחר. על פי הוראות תקנה 16(ב), חובה זו מוטלת במפורש על הקבלן, מבצע העבודות (ההדגשה הוספה - ד.ו.):

"התקשר תופש מפעל לשם ביצוע עבודה כלשהי על גג שביר או תלול, או עבודה אחרת כלשהי המחייבת דריכה או הימצאות עליו, התקשרות חוזית עם קבלן מומחה לביצוע העבודה, חייב הקבלן למלא אחרי הוראות תקנות אלה, זולת אם החובה מוטלת במפורש על העובד מטעמו."

בהקשר זה לא למותר לחזור ולהזכיר כי על פי המתואר בכתב האישום, העבודה במהלכה העובד נפל מהגג המשופע בוצעה על ידי חברה קבלנית והוזמנה על ידי הנאשמת. בנוסף, הוצגו ראיות לפיהן מדובר היה בהתקשרות חוזית קבלנית (נ/6) לפיה הקבלן הצהיר כי הוא קבלן מורשה כדין ומיומן וכי הוא בעל מוניטין, ידע וכישורים בנושא העבודות, כי ביכולתו לבצע את העבודות ברמה, טיב ואיכות מעולים ויש לו את הכישורים המקצועיים, כוח אדם מיומן וציוד דרוש ומתאים לביצוע העבודות (סעיף 2 לחוזה). כמו כן הקבלן התחייב לנהוג "על פי חוקי ארגון הפיקוח על העבודה ופקודת הבטיחות בעבודה ו/או על פי הוראות כל דין ויבצע את העבודות עפ"י הוראות הבטיחות הנ"ל.. (סעיף 4 לחוזה).

9. אם היה ספק לגבי פרשנות תקנה 16, זו נדונה בבית המשפט העליון, בהקשר אחר, במסגרת תביעה נזיקית. בע"א 3370/12 **כהן נ' גדעון**, 26.1.14 נפסקו הדברים הבאים, היפים אף לענייננו (ההדגשה הוספה - ד.ו.):

"מתקנות אלה ניתן ללמוד את הדברים הבאים: כאשר עבודת תיקון של גג שביר או רעוע מתבצעת

ב'מפעל', הרי שברירת המחדל היא שתופש המפעל, קרי, המחזיק בו, אחראי לביצוע תקנות העבודה על גגות. ואולם, ככל שהמחזיק התקשר עם קבלן מומחה לצורך ביצוע העבודות, הרי שהאחריות לביצוע התקנות הוא על הקבלן; באופן דומה, כאשר עבודת תיקון הגג מתבצעת ב'בניה', ברירת המחדל היא כי מנהל העבודה הוא האחראי לביצוע התקנות. ואולם, כאשר לא נתמנה מנהל עבודה, חייב 'מבצע הבניה' לקיים את התקנות.

...

דעתי היא כי ניתן היה להסתפק בתקנה 16 לתקנות העבודה על גגות, העוסקת בתיקון גג שביר במפעל, כדי להגיע למסקנה לפיה המחזיק בענייננו פטור מאחריות לקיומן של תקנות אלה מאחר שהתקשר עם קבלן לצורך ביצוע העבודות.

...

משקבעתי כי המוסך שבשליטת המחזיק הינו מפעל לפי הגדרת הפקודה, הרי שעל עבודת תיקון הגג השביר במוסך חלה תקנה 16 לתקנות העבודה על גגות. לכן, משעה שהתקשר המחזיק עם קבלן מקצועי - המעביד - לצורך תיקון הגג, הרי שכמצוות תקנה 16(ב) לתקנות אלה המעביד הוא זה שאמון על קיומן ומשכך גם אחראי על נזקים שייגרמו בשל אי קיומן. די בכך, לטעמי, כדי לקבל את ערעור המחזיק.

10. המדינה טענה כי אין ללמוד מפסיקה זו, שניתנה בהקשר של דיון באחריות האזרחית המוטלת על המחזיק. לדעתי, דווקא עובדה זו תומכת בפרשנות הנאשמת. אין זה מתקבל על הדעת כי תופש מפעל יהא פטור מאחריות אזרחית בנזיקין, אך בגין אותה חובה חקוקה יחוב בדין הפלילי.

מעבר לכך, אם אכן ניתן לפרש את התקנות לכאן או לכאן, מושכלות יסוד, אשר עוגנו בסעיף 34 כא לחוק העונשין [נוסח משולב], תשל"ז - 1977, מחייבות לקבל את עמדת הנאשמת; שהרי על פי כללי הפרשנות של הנורמה הפלילית, אם "ניתן דין לפירושים סבירים אחדים לפי תכליתו, יוכרע הענין לפי הפירוש המקל ביותר עם מי שאמור לשאת באחריות פלילית לפי אותו דין". כלומר, יש להעדיף פרשנות המקלה עם הנאשם.

11. באמור לעיל להוות גם תשובה לטענת המאשימה לפיה התקנות אינן מקנות פטור מאחריות לתופש המפעל. משעסקין באחריות פלילית, האחריות צריכה להיות נקובה במפורש ולא להילמד מכללל או במרומז. להבנתי, עניין זה מובא למעלה מהצורך, כיוון שתקנה 16 קובעת במפורש את הפטור לתופש המפעל, מקום בו התקשר בהתקשרות חוזית עם קבלן לביצוע העבודות על הגג השביר או התלול.

12. סוף דבר - מכל הטעמים המפורטים לעיל, הנאשמת מזוכה מהאישומים המפורטים בכתב האישום.

המזכירות תשלח החלטה זו לצדדים בדואר.

ניתנה היום, ב' תשרי תשע"ז, 04 אוקטובר 2016, בהיעדר הצדדים.